

ШКОЛСКИ ЕСЕЈ – ОПИСИВАЧИ

А. ЧИТАЊЕ И РАЗУМЕВАЊЕ ТЕКСТА

А.1. Смештање полазног текста у књижевноисторијски контекст – 2 БОДА

Смерница 1: Представите песму у контексту књижевне епохе у којој је настала.

Могући одговори:

- период модерне – „златно доба српске књижевности”
- траје од краја 19. века до Првог светског рата
- развија се под утицајем француског симболизма и парнаизма
- главна обележја: доминација поезије, култ лепоте, ларпурлартизам, усмереност на форму и профињен стил, субјективност, мисаоност, песимизам, интелектуалност, декадентност...
- заступљени мотиви природе, жене, пролазности, смрти...

2 бода	Ученик тачно и прецизно представља дело у контексту књижевноисторијског периода у којем је настало.
1 бод	Ученик делимично тачно представља дело у контексту књижевноисторијског периода у којем је настало.
0 бодова	Ништа од наведеног.

А.2. Општа обележја полазног текста – 4 БОДА

Смерница 2: Прикажите формална и стилска обележја песме.

Могући одговори:

- формална обележја: четири октаве, укрштена рима, доминирају дванаестерци
- профињен стил, симболизам, наглашена сликовитост, наративни елементи
- комбинација визуелних и аудитивних слика
- стилске фигуре:
- бројни епитети (нпр. *бакрено небо, вечерњи жар*)
- персонификација (нпр. *подмукли пожар, уморно сунце*)
- метафоре и симболи (нпр. *залазак сунца, доцветале руже, срце*)
- ономатопеја (нпр. *воденички точак хукти, шумори ветар*)
- поређење (нпр. *бледа, као чежња, силна к'о самрт*)
- инверзије (нпр. *цвет водени*)
- контраст (нпр. *пожар, жар* (топлина) – *вода, талас* (хладноћа)) и др.
- лирски субјекат пева у првом, другом и трећем лицу

4 бода	Ученик тачно и детаљно приказује формална и стилска обележја песме.
3 бода	Ученик тачно приказује нека формална и стилска обележја песме.

2 бода	Ученик делимично тачно приказује нека формална и стилска обележја песме.
1 бод	Учеников одговор своди се на набрајање појединих формалних или стилских обележја.
0 бодова	Ништа од наведеног.

А.3. Разумевање и познавање полазног текста – 4 БОДА

Смерница 3: Анализирајте однос пејзажа и мотива љубави у песми.

Могући одговори:

- тема песме: чежња за љубављу
- мисаона песма с обележјима љубавне и дескриптивне поезије
- мотиви природе и жене у песми су испреплетени
  - прва и трећа строфа – пејзажни мотиви
  - од друге строфе мотив жене и љубави
- мотиви из природе дочаравају осећања лирског субјекта:
  - љубав, жудња, – сунце, пожар, жар, црвена боја
  - изостанак љубави – вода, сенка, тишина, тама, хладноћа
  - слутња – ветар, воденички точак
  - страх од пролазности и смрти – исказани кроз контрасте (сунце и његов залазак, мртве руже, снови који су тужни)
  - жена је недоступна и далека – њено бледило и хладноћа у другој строфи као контраст пожару и топлини из прве строфе
  - туга, чежња – очи упрте у даљину (мотиви неба и мора)
  - жена је идеализована и узвишена – мотив круне на глави
- бег у свет маште и снова

4 бода	Ученик тачно и детаљно интерпретира задане мотиве.
3 бода	Ученик тачно интерпретира задане мотиве.
2 бода	Ученик површно интерпретира задане мотиве.
1 бод	Учеников одговор своди се на препричавање.
0 бодова	Ништа од наведеног.

А.4. Синтеза аргумената, ставова и читалачког искуства – 4 БОДА

4 бода	Ученик аргументовано износи синтезу тачних закључака о песми и исказује своје ставове.
3 бода	Ученик аргументовано износи тачне закључке о песми и исказује своје ставове.
2 бода	Ученик износи закључке без аргументације и исказује своје утиске о песми.
1 бод	Ученик износи своје утиске о песми.
0 бодова	Ништа од наведеног.

A.5. Поткрепљеност тврдњи – 2 БОДА

Смерница 4: Образложите своје тврдње и поткрепите их одговарајућим цитатима.

2 бода	Ученик исцрпно образлаже своје тврдње (користи цитате, наводи примере).
1 бода	Ученик делимично образлаже своје тврдње.
0 бодова	Ништа од наведеног.

Б. ПОВЕЗАНОСТ ТЕКСТА (4 БОДА)

Б.1. Садржајно обликовање текста – 1 БОД

1 бод	Есеј је на садржајном плану обликован у три целине (увод, разраду и закључак).
0 бодова	Есеј на садржајном плану није обликован у три целине.

Б.2. Смисленост и логичност текста – 2 БОДА

а) смисленост и логичност на нивоу реченице (1 БОД)

Могуће грешке:

- бесмислене, неразумљиве или нелогичне реченице
- плеоназми
- изостављене речи

1 бод	0-2 грешке
0 бодова	3 и више грешака

б) смисленост, логичност и повезаност на дискурсном нивоу (1 БОД)

Могуће грешке:

- неповезаност текста на надреченичном нивоу
- несврховити, сувишни елементи у тексту
- нефункционално цитирање
- нефункционална понављања

1 бод	0-2 грешке
0 бодова	3 и више грешака

Б.3. Прикладан стил – 1 БОД

Могуће грешке:

- употреба неприкладне лексики и других елемената који не припадају одговарајућем функционалном стилу

1 бод	0-2 грешке
0 бодова	3 или више грешака

Ц. УПОТРЕБА СРПСКОГ ЈЕЗИКА (5 БОДОВА)

Ц.1. Правописна тачност – 2 БОДА

Могуће грешке:

- интерпункција, велико и мало почетно слово, писање наводних знакова, скраћенице, састављено и растављено писање речи, писање речи страног порекла, бележење гласових промена и друге грешке из области правописа српског језика

2 бода	0-1 грешка
1 бод	2-3 грешке
0 бодова	4 и више грешака

Ц.2. Граматичка тачност – 2 БОДА

Могуће грешке:

- морфолошке грешке (нпр. употреба погрешног облика речи)
- синтаксичке грешке (нпр. неприхватљив ред речи у реченици)

2 бода	0-1 грешка
1 бод	2-3 грешке
0 бодова	4 и више грешака

Ц.3. Лексичка тачност – 1 БОД

Могуће грешке:

- погрешна употреба речи на формалном или значењском плану, грешке у избору речи, грешке у творби речи, употреба погрешне речи у колокацији

1 бод	0-2 грешке
0 бодова	3 и више грешака